

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра філософії та соціально-політичних наук

Затверджую:

Декан факультету

проф. Є. В. Мироненко

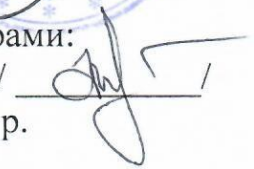
« 31 » серпня 2021 р.

Гарант освітньої програми:

доц. О. П. Кваша

«31» серпня 2021 р.

Розглянуто і схвалено на засіданні
кафедри філософії та СПН
Протокол № 1 від 31.08.2021р.

В. о. завідувача кафедри

доц. Є. В. Болотіна

**Робоча програма навчальної дисципліни
«ПОРІВНЯЛЬНА ПОЛІТОЛОГІЯ»**

галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність	052 «Політологія»
назва освітньої програми	«Політологія»
рівень вищої світи	перший (бакалаврський)
статус	обов'язкова

Розробник: О. П. Кваша, канд. політичних наук

Краматорськ 2021

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Показники		Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
денна на базі ПЗСО	денна на базі ОКР «Молодший бакалавр»		денна на базі ПЗСО	денна на базі ОКР «Молодший бакалавр»
Кількість кредитів		ОПП (ОНП) «Політологія»	Обов'язкова	
5.5				
Загальна кількість годин				
165				
Модулів – 2		Професійна кваліфікація: бакалавр політології	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2			3	
Індивідуальне науково-дослідне завдання			Семестр	
_____			6	
(назва)			Лекції	
Тижневих годин для <u>денної</u> форми навчання: аудиторних 4 / самостійної роботи студента 6 /		Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	36/4	
			Практичні/Лабораторні	
			36/4	/
			Самостійна робота	
			93/157	
			Вид контролю	
		іспит		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання - 72/108, заочної 8/157

II ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1 Політологія – наука про політику та її взаємовідносини з людиною і суспільством. З огляду на те, що політика це складний соціальний феномен, вона потребує комплексного вивчення. Тому в рамках суспільствознавчих студій існує на сьогодні цілий ряд наук, які вивчають політику з різних точок зору.

Порівняльна політологія займає важливе місце в системі політичних наук. Це пояснюється тим, що вона використовуючи компаративний аналіз, дозволяє глибше зрозуміти сутність політики, виявити спільні та відмінні риси у функціонуванні політичних процесів і систем, спрогнозувати їх перебіг, визначити специфіку.

Для студентів-політологів окреслене коло питань сприятиме кращому опануванню професійно-орієнтованих дисциплін та успішному фаховому становленню. Крім того, засвоєння курсу “Порівняльна політологія” формує навички самостійної роботи над актуальними проблемами політології, допоможе студентам оволодіти засадами політичної теорії, озброїть їх методикою політологічного аналізу та специфікою компаративних досліджень.

2.2 Мета дисципліни – ознайомлення студентів з визначення ролі порівняльного аналізу в системі політичної науки та основними засадами соціополітичних поділів і компаративістики, як важливими передумовами професійного становлення політолога.

2.3 Завдання дисципліни - оволодіння студентами понятійно-категоріальним апаратом, предметом і методами вивчення курсу, з'ясування особливостей становлення порівняльної політології як науки, опанування компаративним методом для здійснення порівняльного аналізу політичних інститутів, політичних систем і режимів, насамперед країн Європи та США.

2.4 Міждисциплінарні зв'язки: Зміст навчальної дисципліни ґрунтується на основі засвоєння таких навчальних дисциплін, як «Історія зарубіжних політичних вчень», «Загальна теорія політики», «Філософія», «Соціологія», «Громадські об'єднання і організації», «Історія та теорія демократії», «Політична глобалістика».

2.4 Мова викладання: українська

III ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Порівняльна політологія» увага приділяється оволодінню здобувачами такими загальними та фаховими (спеціальними) компетентностями, як:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки (ІК);

- знання предметної області та професійної діяльності (ЗК01);

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК06);

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК07);

- здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки (СК01);

- здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки (СК02);

- здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах (СК03);

- здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування (СК05)

- здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні (СК06).

-

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання:

- розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності (РН01);

- вміти критично мислити у сфері професійної діяльності (РН03);

- розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення (РН07);

- вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки (РН08);

- вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування (РН11).

Здобувачі вищої освіти, вивчаючи навчальну дисципліну «Порівняльна політологія», опановують систему знань і навичок, що дозволяють сформувати такі спеціальні результати:

у когнітивній сфері:

здобувач здатний продемонструвати знання і розуміння об'єкту та предмету курсу, місце порівняльного аналізу в системі політичної науки, теоретико-методологічні засади компаративістики; здатний продемонструвати знання про специфіку компаративного методу політологічних досліджень та основні соціополітичні поділи; здатний продемонструвати знання з порівняльних характеристик політичних інститутів і режимів, виборчих, політичних та партійних систем сучасних країн, а також форми участі громадян у політичних процесах;

в афективній сфері:

здобувач здатний фахово використовувати понятійний апарат порівняльної політології, застосовувати набуті теоретичні знання для здійснення порівняльного аналізу політичних процесів, політичних інститутів, систем та режимів; здобувач здатний класифікувати політичні інститути, політичні, партійні та виборчі системи і політичні режими, форми державного правління та устрою, порівнювати політичні інститути, політичні системи та процеси в Україні та країнах світу; здобувач здатний співпрацювати із іншими здобувачами та викладачем в процесі обговорення проблемних

моментів на лекційних та практичних заняттях, ініціювати і брати участь у дискусії, розділяти цінності колективної та наукової етики, аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні і соціальні події, явища з використанням наявних засобів інформації.

у психомоторній сфері:

здобувач здатний застосувати на практиці наявні політичні концепції, здатний виводити можливі наслідки з наявних політичних засад, вміти практично застосувати свої знання про політику та логічно викласти свої міркування, вміти швидко оцінити політичну ситуацію та запропонувати свій аналіз цієї ситуації, здатний брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості, здатний презентувати результати проведених політологічних досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів, мати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, здатний самостійно здійснювати пошук, систематизацію, викладення літературного матеріалу, здійснювати аналіз та інтерпретацію гуманітарного тексту.

IV ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Порівняльна політологія як напрямок політичної науки.

Виникнення й основні етапи становлення порівняльної політології. Порівняльний метод в історії політичних вчень: Аристотель, Платон, Цицерон, А. Августин, Ф. Аквінський, Н. Макіавеллі, Ш.-Л. Монтеск'є, О. Конт, Г. Гегель, М. Вебер. Етапи становлення порівняльної політології. Структурно-функціональний метод (Т. Парсонс, Д. Істон, Г. Алмонд).

Об'єкт і предмет порівняльної політології. Порівняльна політологія в системі політологічних дисциплін. Функції порівняльної політології. Місце порівняльної політології в системі політичних наук. Сучасний стан компаративістської науки.

Тема 2. Порівняльний метод у політичній науці. Організація порівняльного дослідження.

Порівняння як метод наукового аналізу. Сутність та методологічні проблеми порівняння. Основні поняття порівняльного аналізу. Основні етапи порівняльного політичного дослідження. Значення системного аналізу в порівняльному політологічному дослідженні. Організація порівняльного дослідження. Вивчення кейсів. Кількісне порівняння. Якісне порівняння. Історичний аналіз.

Тема 3. Порівняльне дослідження політичних систем.

Розвиток теорії політичних систем. Д. Істон та Г. Алмонд – фундатори теорії політичної системи. Поняття політичної системи. Політична система і середа. Політична система як механізм влади. Структура політичної системи. Інституційна підсистема політичної системи. Політичні інститути та їх види. Функції політичної системи та закономірності її розвитку. Загальні підходи та характеристики типологій політичних систем. Критерії виокремлення основних типів політичних систем. Методологічні основи порівняльного дослідження політичних систем: загальна теорія систем (Л. фон Берталанфі), теорія соціальної системи (Т. Парсонс, Р. Мертон), біологічні антропологічні теорії, кібернетичний підхід до аналізу соціальних систем.

Тема 4. Порівняльне вивчення інститутів держави.

Сутність та характеристика основних державних інститутів. Основні різновиди системи державних органів. Поділ влад у демократичному суспільстві. Система стримувань і противаг гілок влади. Парламентаризм. Конституційно-правовий статус парламенту. Формування й компетенція парламенту. Політична роль та функції парламенту. Класифікації парламентів. Особливості парламентських коаліцій. Парламент і виконавча влада.

Очільник держави і парламент. Президент і парламент як суб'єкти політики та політичні гравці. Значення та основні функції. Сукупність органів судової влади.

Тема 5. Порівняльне дослідження форм правління.

Сутність й типологія форм правління. Переваги й недоліки різних форм правління. Критерії оцінювання. Вимір форм правління. Сучасні тенденції розвитку різних форм правління.

Тема 6. Політичні режими та їх різновиди.

Політичний режим як спосіб організації та функціонування влади.

Проблема класифікації політичних режимів: різноманітність підходів. Авторитарні, тоталітарні та демократичні політичні режими. Авторитарно-лібералізовані та радикально-авторитарні політичні режими. Зміст та типологія авторитарних політичних режимів. Традиційний політичний режим: закритий із монолітною елітою, виключаючий. Загальні риси традиційних режимів. Сучасні традиційні режими: Саудівська Аравія, Бруней, Бутан, Бахрейн, Катар, Оман та ін. і перспективи їх трансформації.

Демократичні режим. Види демократичних режимів. Демократія класичного лібералізму: переваги та недоліки. Ідеї конституціоналізму і парламентаризму. Колективістська демократія. Особливості соціалістичної демократії. Становлення сучасної плюралістичної демократії.

Тема 7. Порівняльне дослідження політичних партій та партійних систем.

Політична партія та її сутність. Причини та умови виникнення політичних партій. Структура політичної партії: ядро (керівні органи вищої і нижчої ланок, партійні лідери, активісти), рядові члени партії та прибічники.

Типології політичних партій. Партії авангардного типу і парламентарні, демократичні і тоталітарні, класові і народні, революційні і реформістські, масові і кадрові, правлячі і опозиційні, легальні і нелегальні, світські і релігійні; партії консервативні, соціалістичні, комуністичні. Місце і роль політичних партій в політичній системі суспільства. Партійні системи і їх типологія: альтернативні та не альтернативні партійні системи. Різновиди багатопартійних систем: однопартійна, двопартійна, багатопартійна системи. Сутність політичного плюралізму.

Сутність партійної системи. Критерії багатопартійності. Основні типи партійних систем сучасності. Взаємовідносини держави, політичних партій та громадських організацій.

Тема 8. Вибори і виборчі системи: порівняльна характеристика.

Політична участь. Види та форми політичної участі. Ідея виборності. Участь громадян у формуванні представницьких органів держави. Сутність і типології виборчих систем світу. Значення виборів у політичному житті країн. Вибори в демократичних та авторитарних суспільствах. Особистісне значення виборів для громадян. Базові критерії оцінки рівня демократичності виборів. Загальні конституційні вимоги щодо виборчого права.

Виборча система й політичне життя суспільства. Ценз. Види виборчих систем. Взаємозв'язок форм правління, партійних та виборчих систем держави

Тема 9. Порівняльне дослідження політичної культури і форми участі громадян в політичному житті.

Сутність політичної культури. Структура політичної культури. Політична культура як основний чинник, що визначає політичну поведінку індивідів і соціальних спільностей, надаючи їм певного змісту і спрямування. Поняття політичної свідомості. Політична психологія та ідеологія. Типи і функції політичної культури. Типологія політичної культури Г. Алмонда і С. Верби. Типологія політичної культури Є. Вятра. Вплив політичної культури на політичну систему. Функції політичної культури.

Політичні комунікації. Політична поведінка і політична участь. Групи інтересів. Соціальні рухи.

4.1 Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна / заочна форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль І						
1	Порівняльна політологія як напрямок політичної науки.	16/20	4/1	2		10/17
2	Порівняльний метод у політичній науці. Організація порівняльного дослідження.	16/20	4/1	2		10/17

3	Порівняльне дослідження політичних систем.	20/18	4	6/1		10/17
4	Порівняльне вивчення інститутів держави.	20/22	4	6/1		10/17
Змістовий модуль II						
5	Порівняльне дослідження форм правління.	18/20	2	6/1		10/17
6	Політичні режими та їх різновиди.	18/22	4/1	4		10/17
7	Порівняльне дослідження політичних партій та партійних систем.	18/22	4/1	4		10/17
8	Вибори і виборчі системи: порівняльна характеристика.	16/17	4	2		10/17
9	Порівняльне дослідження політичної культури і форми участі громадян в політичному житті.	18/18	4	4/1		10/17
10	Контрольна робота	5/4	2			3/4
Усього годин		165	36/4	36/4		93/157

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

4.2 Тематика семінарських занять

№ з/п	Тема заняття
1	Становлення та теоретико-методологічні основи порівняльної політології.
2	Організація порівняльного дослідження.
3	Порівняльне дослідження політичних систем
4	Форми державного устрою країн Європи та США
5	Система органів місцевого самоврядування країн Європи та США
6	Порівняльна характеристика урядів країн Європи та США
7	Інститут глави держави в країнах Європи та США
8	Парламент в системі органів влади країн Європи та США
9	Політичні режими та їх різновиди
10	Порівняльний аналіз двопартійних систем країн Західної Європи та США
11	Багатопартійні системи країн Європи в порівняльному вимірі
12	Виборчі системи країн Європи та США
13	Форми участі громадян в політичному житті європейських держав та США
14	Етномовна основа соціополітичного поділу країн Європи

4.3 Перелік індивідуальних завдань

Головною ціллю індивідуальних завдань є контроль самостійної роботи студентів. Цей контроль здійснюється завдяки написанню студентами доповідей, рефератів, презентацій тощо. Підготовка презентації – вид самостійної роботи, що виконується студентом поза аудиторними годинами. Здобувач вільно обирає тематику з числа тем, які пропонуються планами семінарських занять, або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Наступним кроком студент здійснює бібліографічний пошук, використовуючи бібліотечні фонди або Інтернет-ресурси. Також складає план презентації або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь. Опанувавши джерела за темою, студент розкриває зміст питань та представляє виконану роботу на семінарі. Обсяг презентації – 10-15 слайдів, текст доповіді – 4-5 стандартних сторінок комп'ютерного набору.

Теми рефератів, презентацій.

1. Місце порівняльної політології в системі політичних дисциплін.
2. Практичне значення порівняльної політології.
3. Чикагська школа в порівняльній політології.
4. Біхевіористський період розвитку порівняльної політології.
5. Використання сучасних інформаційних технологій у порівняльній політології.
6. Теорії середнього рівня у порівняльній політології.
7. Сутність та загальна характеристика порівняльного методу.
8. Класифікація порівняльних політологічних досліджень.

9. Основні етапи порівняльного дослідження.
10. Методи збирання й обробки інформації в порівняльному дослідженні.
11. Методика проведення порівняльного дослідження.
12. Послідовність порівняльного аналізу.
13. Держава як об'єкт порівняльного політологічного дослідження.
14. «Перший», «другий» та «третій» світи.
15. Класифікація «Захід»-«Схід» у порівняльній політології.
16. Класифікація країн за критерієм розвитку політичної культури.
17. Типологія політичної культури Г. Алмонда і С. Верби
18. Типологія політичної культури Є. Вятра.
19. Політична система як об'єкт порівняльного політологічного дослідження.
20. Типологія політичних систем Г.Алмонда, Р.Даля, Ч.Ендрейна.
21. Класифікація демократичних режимів.
22. Класифікація недемократичних режимів.
23. Типологія форм правління А.Лейпрахта.
24. Еволюція форм правління.
25. Федералізація в сучасному світі.
26. Парламентаризм в сучасному світі.
27. Парламент і групи інтересів.
28. Диференціація повноважень очільника держави в залежності від форми правління.
29. Типологія форм політичного устрою
30. Типологія форм політичного режиму.
31. Порівняльні дослідження виборчих систем.
32. Порівняльні дослідження політичних партій.
33. Порівняльні дослідження партійних систем.
34. «Криза» партій.
35. Порівняльна політологія та міжнародні відносини.
36. Порівняльна політологія та екологічні рухи.
37. Порівняльна політологія та нові альтернативні рухи.
38. Порівняльна політологія та гендер.
39. Порівняльна політологія та політична культура.
40. Порівняльна політологія та масова ідентичність.

4.4 Самостійна робота

Під час самостійної роботи здобувачі опрацьовують матеріал аудиторних занять курсу, і питання винесенні на самостійне вивчення. Розподіл часу самостійної роботи виконується згідно плану навчального процесу та робочого плану дисципліни. Під час самостійної роботи здобувачі звертаються до літератури теоретичного курсу та допоміжної методичної літератури в разі необхідності.

Різновидами самостійної роботи є:

- вивчення лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання за відповідними темами окремих питань з навчальної дисципліни;
- робота з рекомендованою основною і додатковою літературою;
- підготовка доповідей, підготовка до обговорень за відповідними темами на семінарських заняттях;
- підготовка творчих робіт (есе, реферати, презентації, виступ на конференції та ін.);
- систематизація теоретичних та практичних знань перед модульною контрольною роботою та екзаменом.

Контроль виконання самостійної роботи відбувається при обговореннях на семінарах, при написанні модульної контрольної роботи.

V МЕТОДИ НАВЧАННЯ

(«Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 26.09.2019 р. протокол №2; «Положення про навчальний дистанційний курс і організацію навчального процесу за заочною (заочно-дистанційною) формою в системі Moodle DDMA у ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 23.06.2017 р. протокол №6).

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи та підходи навчання:

- пояснювально-ілюстративні методи - здобувачі одержують знання на лекціях, з навчальної або методичної літератури шляхом конспектування, тезування, анотування, рецензування, під час консультацій з підготовки рефератів та/або доповідей;
- репродуктивний метод – навчання здобувачів організовується за допомогою практичних вправ та робіт, різних форм самоконтролю, що сприяє формуванню знань, навичок і вмінь у здобувачів, основних розумових операцій (аналіз, синтез, узагальнення тощо);
- евристичний метод – під керівництвом викладача або на основі евристичних вказівок здобувачі активно намагаються знайти рішення висунутих у навчанні, або сформульованих самостійно, пізнавальних завдань, що дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на практичних заняттях та контрольних точках
- комбінація лекційних та практичних занять та консультацій (зокрема особистих консультацій з викладачем та використанням системи Moodle) із розв'язанням ситуаційних завдань, які розвивають аналітичні здібності та навички роботи в колективі;
- метод проблемного викладу та проблемно-орієнтованого навчання, зокрема з проведенням презентацій – розуміння здобувачами поставленої проблеми та формулювання пізнавальних завдань на основі різних джерел та засобів, уміння проаналізувати поставлене завдання, порівняти різні точки зору та підходи, розуміння логіки та думок викладача, усвідомлення та запам'ятовування;
- метод самостійної роботи здобувачів та самостійного навчання – розв'язання практичних завдань та опрацювання теоретичного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення. Самостійна робота з вивченням оприлюднених навчальних матеріалів, зокрема в системі Moodle.
- активні методи навчання (дискусійні методи) – в будь-яких формах навчання, включаючи лекційні заняття, використовуються елементи дискусії, а саме: обговорення, суперечки, зіткнення позицій, бізнес-симуляції ділові ігри, кейси, тренінги, пояснення, бесіди, дискусії, діалог.

VI КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль знань здобувачів здійснюється за рейтинговою накопичувальною (100-бальною) системою, яка передбачає складання обов'язкових контрольних точок.

З дисципліни «Порівняльна політологія», яка завершується іспитом, поточна успішність оцінюється, виходячи зі 100 балів

Контрольні заходи включають:

- поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних і оцінюється сумою набраних балів;
- модульний контроль, що проводиться у формі підсумкової контрольної роботи за відповідний змістовий модуль і має на меті оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;
- підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Оцінювання знань здобувача під час занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді історичних і політичних ситуацій, вміння складати порівняльні характеристики різних політологічних теорій у відповідності з історичними умовами їх формування, виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії;
- здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

- вміння здійснювати узагальнення інформації, обґрунтовувати власну точку зору та робити висновки, грамотність подачі матеріалу та оформлення роботи;
- вміння критично осмислювати основні ідеї як вітчизняної так і зарубіжної політичної думки.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Переведення набраних здобувачем балів за 100-бальною шкалою в оцінки за національною (5-бальною) шкалою та шкалою ECTS здійснюється в відповідності до таблиці:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81 – 89	B	добре	
75 – 80	C		
65 – 74	D	задовільно	
55–64	E		
30–54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0 – 29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VII ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Характеристика змісту засобів оцінювання
	Контроль поточної роботи на семінарських заняттях	<ul style="list-style-type: none"> • фронтальне опитування за термінологічним матеріалом та за питаннями до семінарського заняття; • оцінювання активності участі у дискусіях
	Індивідуальні завдання	<ul style="list-style-type: none"> • письмовий звіт або реферат, або презентація про виконання індивідуального завдання; • оцінювання самостійності та якості виконання завдання в ході звіту-захисту та співбесіди
	Модульна контрольна робота	<ul style="list-style-type: none"> • питання до контрольної роботи
	Підсумковий контроль	<ul style="list-style-type: none"> • питання до екзамену

VIII СЕМЕСТРОВИЙ ГРАФІК

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Порівняльна політологія», форми і терміни контролю для денної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка		Тиждень
		min	max	
1	Аудиторна робота здобувача оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль – контроль поточної роботи на семінарських заняттях.	25	40	1-18

	Студент здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, виступати з доповідями з визначених питань, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації.			
2	Написання реферату, або презентація.	5	10	1-18
3	Модульна контрольна робота 1	12	25	18
4	Модульна контрольна робота 2	12	25	
5	Оцінка поточної успішності	55	100	19
	Підсумковий контроль	55	100	19

ІХ РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

9.1 Основна література

1. Авксентьєва Т.Г., Бакіров В.С., Герасіна Л.М., Довбня О. М., Калиновський В. Б., Литвиненко О. В. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / Харківський національний ун-т ім. В.Н. Каразіна / Віль Савбанович Бакіров (ред.), Микола Іванович Сазонов (ред.). Х., 2008. 576 с.
2. Аркуша О.Г. Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності: наук. вид. / О.Г. Аркуша, С.О. Біла, В.Ф. Верстюк, С.І. Віднянський, Є.І. Головаха, В.М. Горобець ; Ін-т історії України НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І.Ф.Кураса. К.: Ніка-Центр, 2008. 988 с.
3. Белов Д.М. Порівняльно-правовий аналіз інституту президенства України та Франції. К.,2005.
4. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009. 496 с.
5. Гьофе О. Демократія в епоху глобалізації / О. Гьофе. К. : ППС, 2007. 436 с.
6. Дахно І.І., Тимофієв С.М. Країни світу: Енциклопедичний довідник. К., 2007.
7. Конончук С.Г., Валецький О.Л., Ярош О.А. Практика бікамералізму в унітарних державах (порівняльний аналіз). К., 2008. 112 с.
8. Кваша О. П. Політологія : курс лекцій. Краматорськ : ДДМА, 2019. 135 с
9. Лісничий В.В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн: Навчальний посібник. – 2-ге видання, виправлене. К.,2004.
10. Москалюк М.Ф. Порівняльна політологія: Навчально-методичний посібник для студентів. Галузь знань 0301 «Соціально-політичні науки». Напрямок підготовки – «Політологія». Івано-Франківськ: ЛІК, 2013. 75с.
11. Романюк А.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Західної Європи: монографія /Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Л.: ВЦ ЛНУ імені І. Франка, 2007. 391 с.
12. Рудич Ф. М. Порівняльна політологія : Навч. посіб. К. : МАУП, 2006.
13. Сарторі Джованні. Порівняльна конституційна інженерія: Дослідж. структур, мотивів і результатів: Пер. з 2-го англ. вид. К.,2001.
14. Ткач О.І. Еволюція порівняльної політології: історичні періоди // Вісник Київського національного університету: філософія і політологія. 2003. №49.
15. Уотс Рональд Л. Федеративні держави / Перекл. з англ. Р. Ткачук. Харків, 2002.
16. Шведа Ю.Р. Теорія політичних партій та партійних систем / Ю.Р. Шведа. Л.: Тріада плюс, 2004. 523 с.
17. Almond G., Powell G. Comparative Politics. Boston, 1966.
18. Almond G., Powell B. (eds.). Comparative Politics Today. A World View. 4th ed. — Glenview; Boston; London: Scott, Foresman and Company, 1988

19. Comparative politics: a global introduction [Text] / M. J. Sodaro [a. o.]. - Boston[etc.] : McGraw-Hill, 2001. - XXV, 870 p.: fig., phot.

9.2 Додаткова література

1. Аляєв Г. Є. Політологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Г. Є. Аляєв. Вид. 2-ге. Полтава: АСМІ, 2011. 312 с.
2. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 6-те вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. 309 с.
3. Бурдяк В.І., Ротар Н.Ю. Політична культура країн Європи в контексті інтеграційних процесів. Чернівці, 2004.
4. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. К., 2008. 307 с.
5. Ротар Н. Форми участі населення у політичних процесах. Навчальний посібник. Чернівці, 2004.
6. Лібералізм. Антологія. / Упорядники О. Проценко, В. Лісовий.- К.: «Смолоскип», 2002.- 1126 с.
7. Шляхтун П.П. Парламентаризм: Словник-довідник. К.,2003.
8. Apter D. Comparative Politics, Old and New // A New Handbook of Political Science / Ed. By R. Goodin and H.-D. Klingman. New York, 1996. P. 372.

9.3 Джерела інформації

1. www.dgma.donetsk.ua
2. www.ru.wikipedia.org